LEVEN WIJ NOG WEL?

21 september 1973

Goedenavond, vrienden.

Ik neem aan dat u reeds weet dat wij niet alwetend of onfeilbaar zijn. Ik behoef u dus niet aan te bevelen ook zelf na te denken over alles, wat ter sprake wordt gebracht. Ons onderwerp van heden moet van meer geestelijke aard zijn. Ik koos als titel hiervoor:

LEVEN WIJ NOG WEL?

Een heerlijke titel volgens mij. Wanneer je stelt dat je op aarde leeft, is het volgens mij wel belangrijk dat je het begrip leven ook omschrijft. Indien wij onder leven alleen het biologische proces verstaan, zo leeft er veel. Maar wat is dan het verschil tussen een mens die leeft, zelfs een meer bewuste mens en een hond, een kat, een vis, of desnoods een stukje mos. Want dezen leven allen ook, in deze zin tenminste.

Indien wij leven stellen voor het doormaken van een ontwikkeling, waarbij denkprocessen zijn betrokken, ligt de zaak reeds anders, al zijn er buiten de mens zeker vele wezens die denken en leren. Wanneer wij bv. naar jonge dieren zien, zo blijkt dat zij zekere ervaringen opdoen en zich, ondanks hun instincten, aanpassen aan het geleerde. Misschien zou je leven, speciaal menselijk leven, beter kunnen definiëren als het doormaken van een reeks ervaringen waardoor geestelijke processen ontstaan, welke dan weer voeren tot een verandering in de persoonlijkheid.

Kunt u het met dit alles zover eens zijn? Ja? Dan is de vraag, die in de titel ligt, zeker niet geheel ten onrechte gesteld.

Leven wij nog wel, heeft dan zin, want een groot deel van hetgeen de mens denkt en doet berust op gewoonte. Zelfs uw denkprocessen blijken grotendeels een soort gewoontegebaren. Wanneer je tegen iemand zegt "kraan" zal het antwoord meestal "water" luiden, soms ook "heffen", zoals moeder vaak vader of kind als eerste reactie brengt. Dergelijke denksporen zijn in de psychologie goed bekend. Er zijn dus een groot aantal reacties die weliswaar in de psyche zetelen, maar die toch een bepaald automatisme vertonen. Er zijn dus veel mensen die wel op aarde bestaan, maar die in geestelijke zin weinig of niet tekenen van werkelijk leven vertonen. En nu dit een geestelijk onderwerp moet worden, lijkt het mij wel aardig eens na te gaan wat er al zo nodig is om te kunnen spreken van een ook geestelijk bewust leven op aarde.

In de eerste plaats stel ik dan: Voor geestelijk bewust leven op aarde is het noodzakelijk dat de mens alle ervaringen die op hem toekomen, afzonderlijk beschouwt en erkent en dus, ongeacht alle voorgaande ervaringen, er steeds rekening mee blijft houden dat afwijkende ontwikkelingen en gebeurtenissen plaats kunnen vinden, terwijl hij daarnaast al datgene wat hem vanuit de wereld als ervaring beroert, in zichzelf zodanig tracht te placeren, dat in het ik een evenwichtig geheel ontstaat, waardoor de zin van al het buiten het ik ervarene voor hem evenwichtig kenbaar wordt. Een lange en mooie volzin, die nog juist is ook.

Dan stel ik verder: Indien je werkelijk wilt leven, is het volkomen verkeerd je ook in geestelijk opzicht aan bepaalde gewoonten te binden. Het zal u bekend zijn dat heel wat mensen op een religieus fanatieke wijze denken. Denk nu niet dat ik het hier alleen over kerken heb. Er zijn geheelonthouders, naturisten e.d., die t.a.v. hun leefwijze steeds weer op dezelfde eentonige wijze reageren. Zij reageren steeds met een: wat ik denk en doe, wat wij zeggen, is juist en goed en al het andere is verkeerd. Ik wil geen argumenten horen die dit aan kunnen vallen. Wanneer je zo reageert, leef je volgens mij niet werkelijk, want je sluit de werkelijkheid of een deel daarvan buiten.

Je hebt in jezelf een soort toestand bereikt waarmee je dan wel tevreden bent, maar die toestand verandert niet. Het enige, wat je eraan vastknoopt, zijn allerhande verwachtingen, die op zich niet slecht of kwaad bedoeld zijn, maar die eenvoudig niet reëel zijn.

Laat mij eens een voorbeeld geven. Ik sprak nu toevallig over geheelonthouding. Wanneer je zegt dat alcohol altijd slecht is, zul je dit duidelijk moeten maken. Want alcohol is in geringe hoeveelheden een voedingsmiddel, terwijl, zoals vele stoffen bij te grote hoeveelheden, de alcohol werkt als een vergif. Alcohol in matige hoeveelheid is bovendien een stimulans. Het eisen dat geheelonthouding voor eenieder gelden moet, lijkt mij dan betrekkelijk zinloos. Men werpt dan a.h.w. het kind met het badwater weg. Op matige wijze alcohol consumeren is vaak goed en brengt bovendien vaak een goed humeur tot stand. Zeg dit nu eens tegen bepaalde overtuigde geheelonthouders. Zij komen onmiddellijk aandragen met het feit dat er mensen zijn die niet tegen alcohol kunnen, zich bij het gebruik daarvan niet kunnen beheersen. Dezen, zo stelt men, bedrinken zich, vergiftigen zich en maken het leven voor anderen ondragelijk, daarom dient men alle alcohol te verbieden.

Ik vraag mij af waar dan de bond van anti autorijden is. Er rijden natuurlijk vele mensen in een auto, zonder dat hen of anderen daardoor iets gebeurt. Maar er zijn mensen die heel wat ongelukken maken. Volgens deze redenering zou je moeten stellen: om hieraan iets te kunnen doen, zou men het gebruik van auto's voor eenieder moeten verbieden? Er zijn mensen die niet tegen het consumeren van mosselen kunnen en die dit toch graag eten. Dan maar voor niemand meer mosselen? Is dit niet wat eenzijdig? Wanneer je zo gaat denken, en er zijn heel wat mensen die zo reageren, dan is men toch wel blind voor alles, wat er buiten eigen mening nog bestaan kan en mogelijk is of zelfs voor anderen van belang kan zijn.

Sommige mensen schijnen zich een soort paus te voelen, iemand die stelt: Op mijn terrein ben ik onfeilbaar. Wat mogelijk juist is, maar wij weten dit niet. Het enige wat zeker is dat een persoon ons zegt dat zijn mening de enig juiste is en dat eenieder deze als enig juist en waar dient te aanvaarden. Maar Hitler stelde ook dat hij als politicus en strateeg onfeilbaar was en eiste dat men al zijn stellingen zonder verdere gedachten of overwegingen als juist aannam. Een vergelijking die ik zeker niet voor niets trek: In beide gevallen waren er vele mensen die onvoorwaardelijk in deze onfeilbaarheid geloofden. Toch weten wij van Hitler dat hij grote fouten heeft gemaakt en wie zal beweren dat pausen, ook ex cathedra, geen fouten hebben gemaakt? Ofschoon deze laatste vergissingen worden begraven. Daar spreekt men niet meer over. Toch zijn bv. heiligverklaringen uitspraken ex cathedra. Vele uitspraken die onjuist bleken, heeft men begraven, desnoods ergens in een bibliotheek in Rome.

Indien wij zeggen: dit is de enige waarheid, maken wij een fout. Dan leef je ook maar half, omdat je al het andere afwijst, er niets mee van doen wil hebben en weigert het ook maar in beschouwing te nemen. Zeker, op deze wijze kun je in jezelf een zekerheid vinden. Maar als er sprake is van een werkelijke zekerheid, moet deze bestand zijn tegen alle onderzoek, tegen alles wat de wereld je aan ervaringen en argumenten kan bieden, zodat je die heus wel mag beschouwen en je eigen waarheid voortdurend mag onderzoeken en op de proef stellen.

Wanneer wij met u spreken, zeggen wij steeds weer: Denkt zelf hierover na. U moet uzelf een oordeel vormen. Dan is er sprake van een werkelijke bewustwording, dan leeft u werkelijk. Van een werkelijk leven is geen sprake meer, wanneer u stelt: De orde heeft die nu eenmaal gezegd, dus is het zo. U leeft echter meer en beter, wanneer u alles wat de orde u brengt, beschouwt als een prikkel, waardoor uw visie zich kan - maar niet moet - wijzigen en uw relatie met de wereld, zowel als met de krachten die u in uzelf mogelijk ervaart, veranderen kan. Op deze wijze kom je eerst werkelijk tot leven.

Stel, dat je altijd weer dezelfde weg gaat. Dan zie je op de duur niet meer wat er langs die weg is en gebeurt. U ziet dan niet veel meer, nietwaar kantoorgangers, met een vaste weg naar uw werk? Of weet u soms welke huizen er langs uw weg staan, ziet u het wanneer de etalages van de winkels zijn veranderd, merkt u op wanneer men een bloembak neerzet of iets weghaalt?

U hebt niets gemerkt van al die dingen, u dacht het te weten maar weet het, nu u nadenkt, toch niet zeker? Logisch. Eens hebt u die weg mogelijk wel bewust gezien, maar nu denkt u: ik weet het wel, alles blijft toch zo het was. Het gaan van die weg is een gewoonte geworden. Maar dan leef je toch niet gedurende die tocht, dan slaapwandel je eigenlijk. Dan ben je eigenlijk een beetje dood voor de wereld gedurende de tijd dat je, gewoontegedwongen, die weg gaat. Maar als je elke keer probeert een andere weg te nemen, zul je meer aandacht voor je omgeving op kunnen brengen. Dan is er steeds weer iets wat tot je spreekt, zie je meer details, omdat er steeds weer iets is, wat nieuw, anders is.

Zo zou je als mens ook moeten leven. Je zou niet altijd dezelfde weg moeten gaan. Iemand die in het leven altijd dezelfde wegen gaat, zeer plichtsgetrouw en netjes, is veelal iemand die in feite halfdood is. Want voor een geestelijke bewustwording is het noodzakelijk dat je steeds weer alle stimuli van buiten in je bewustzijn kunt aanvaarden, dat je de veranderingen buiten je ziet en op die veranderingen reageert. Dan mag je voor mij heus ook wel eens negatief of desnoods nijdig reageren, wanneer je tenminste maar reageert. Want door die reactie veranderen de beelden die er in je bestaan, daardoor is het voortdurend weer nodig voor je te zoeken naar een innerlijk evenwicht, naar zin en betekenis van iets. Je vraagt je dan niet alleen af, waarom alles buiten je verandert, maar vraagt je onwillekeurig ook af, waarom je zelf op een bepaalde wijze daarop reageert. En dit is een begin van bewustwording.

Een mens, die zich niet afvraagt: Waarom geloof ik dit, waarom denk ik dit, waarom reageer ik op een bepaalde wijze, zal m.i. niet veel bewustwording vinden. Maar degene die zich deze vragen stelt, wordt voortdurend weer met zichzelf geconfronteerd en elke keer ook weer met zekerheden, die er wel zijn, maar die hij toch niet kan bewijzen of zelfs maar geheel thuis-brengen. Dergelijke zekerheden zijn dan een harmonie. Men beseft dit dan en stelt: ik wil deze harmonie vanuit mijzelf beleven, maar wil haar ook vanuit mijzelf steeds meer vormgeven tot ik haar vanuit mijzelf beter kan zien en begrijpen. Wij kunnen dit dan heel plechtig 'n in jezelf tot God opgaan noemen of zoiets, maar er zijn zoveel namen die men aan dergelijke processen geeft en die verschillen bij elke groep steeds weer. De naam die men hieraan geeft is niet veel meer dan een handelsmerk, dat als enige waarheid door religie of groep wordt geclaimd. Daar behoeven wij ons m.i. niet verder mee bezig te houden.

Waar het ons om gaat, is de vraag wat en waarom. Wat verandert er in mij, waarom heb ik een gevoel dat dit juist en goed is, terwijl ik dit niet rationeel kan verdedigen? Wanneer wij deze en dergelijke vragen voortdurend stellen, doen wij n.l. iets anders dan alleen maar met onze hersenen bezig zijn. Zolang wij alleen met de hersenen bezig zijn dan is er alleen maar logica, een biologische computer. Maar indien wij daaraan de vage voorstellingen, gevoelens en preferenties toevoegen, de zekerheden die in ons bestaan, maar die bij nadere beschouwing niet rationeel te verantwoorden zijn, zo verkrijgen wij een beeld van de gehele persoonlijkheid. Wij dringen dan door het hersendenken heen door naar een meer geestelijk bewustzijn, een deel van het ik, dat met de materie niet zo heel veel meer te maken heeft.

Zo ontstaat dan een interrelatie tussen het stoffelijk ik, een geestelijk deel van het ik en de wereld. De stof zal zich het ingrijpen of inwerken van de geest in de stof duidelijker voorstellen, proberen zich de mogelijkheden van de geest in de stof duidelijker voor te stellen. Maar op haar beurt zal de geest dan juister middels de stof kunnen reageren, invloed krijgen in het denken van de hersenen. Er ontstaat een mogelijkheid tot onderlinge expressie en wisselwerkingen tussen verschillende voertuigen, tussen verschillende delen van het ik. Dan leef je.

Begrijpt u nu, waarom ik begon met de vraag "leven wij wel"? Dat impliceert de vraag: geven wij wel voldoende aandacht aan de innerlijke waarden? Worden wij niet te veel overheerst door een bepaalde wijze van denken en redeneren? Kunnen wij uit deze gewoonteschil loskomen, waarin wij steeds weer dreigen te verstarren? Als vergelijking het volgende: Een mens die op de wereld komt en zich daar dan alleen maar bezighoudt met waarheden die hem als zodanig gepresenteerd worden zonder daarover verder op persoonlijke wijze na te denken, is volgens mij te vergelijken met een kuiken, dat niet uit het ei kan komen.

Het kost vaak moeite, heel veel moeite, je los te maken van deze beperkingen die de wereld je normalerwijze op tracht te leggen, omdat zij nu eenmaal een maatschappelijke vorm kent en wil handhaven, een bepaald geloof aanhangt en zelfs in een huisgezin een bepaalde teneur van leven en denken bestaat. Het lijkt haast onmogelijk dat een mens zich van dit alles zou kunnen bevrijden. Maar gelukkig hebben wij een soort eitand gekregen, een werktuig dat daartoe bij kan dragen, zoals een jonge vogel op de snavel een "tand" heeft, waardoor hij de eischaal kan doorbreken. Onze eitand is de vraag waarom. Waarom denk ik zo, waarom doe ik zo enz. enz. Een kind, dat zich moet leren bewegen in de wereld van de volwassenen, de wereld waarin het later zelfstandig zal moeten bestaan, kenmerkt zijn leren door precies deze zelfde vraag: Waarom? Kinderen kunnen u mogelijk wel eens gek maken met hun voortdurend: waarom dit, waarom dat. Maar het is voor hen de wijze om de dingen binnen hun bereik te brengen, om in de wereld te leren leven. Zonder antwoord op hun vragen voelen zij zich geïsoleerd en komen zij vaak niet verder. Krijgt het kind op de ene plaats geen antwoord, zo zal het elders daarnaar zoeken, tot het tevreden is gesteld. Want in een kind leeft het gevoel dat je verder moet, dat je alles van de wereld moet kunnen en begrijpen, tot je er helemaal bij behoort en er niet meer bij bengelt, maar zelf je besluiten kunt nemen.

Wij moeten als kinderen voortdurend zoeken naar het waarom, vooral wanneer dit ons innerlijk en onze gevoelens betreft. Want daarmee kunnen wij de schijnbaar geatrofieerde werkelijkheid doorbreken. Op het waarom vinden wij soms delen van antwoorden en zo komt er langzaamaan een soort venstertje in die schil van rede en zo behoort het, die ons omgeeft. Wij doorbreken dan de z.g. zekerheden, maar ook de onvermijdelijkheden en z.g. noodzaken en komen tot een nieuw begrip. Zeker, wanneer een dergelijk venster is ontstaan zijn wij nog niet uit de beperkingen los. Maar dan weten wij eindelijk zeker dat er iets is, dat anders is, meer waar is. Dan erken je dat er een licht is, dat anders, sterker mogelijk ook veel feller is dan in de stoffelijke beslotenheid gekend werd. Je ontdekt stromingen, een soort wind die je in je beslotenheid van rede mogelijk nooit gevoeld hebt, er openen zich wegen naar avontuur, er dreigen gevaren. Ik geef toe dat het verlies van zekerheden niet altijd prettig aandoet. Maar je kunt je ontworstelen aan de beperkingen en ontdekt eerst dan werkelijk dat de wereld waarden van leven, van kosmische invloeden en krachten omvat en realiseert je opeens, hoeveel fijne indrukken van alle kanten op je afkomen die je mogelijk niet kunt omschrijven of weer geven, maar waarvan je weet dat zij je wereldbeeld en handelwijzen voortaan zullen gaan beïnvloeden.

In deze invloeden vind je mogelijk een verklaring voor de schijnbaar zinloze en zonder redenen plaats vindende wisselingen in stemming, je aanvoelen van zaken die stoffelijk nog niet kenbaar zouden moeten zijn en je vraagt weer: Waarom? Wat heeft mij beroerd? Waar ligt een mogelijkheid tot bewuste harmonie, hoe erken ik de zin en waarde van een dergelijk contact? Zo ontwaak je tot een nieuwe wereld, die veel meer omvat dan werken, warmte, voedsel, ontspanning. Dan word je geboren in een nieuwe wereld met vele mogelijkheden en nieuwe ervaringen. Een wereld waarin je voorlopig heus raar staat te kijken, maar waarin je steeds verder kunt komen met je vragen naar de reden, de oorzaak van het beleefde. Je zoekt naar de harmonieën waaruit krachten je beroeren, zoekt naar een omschrijving van die z.g. geestelijke impulsen, waardoor het ik zijn gedragingen en reacties soms opeens veranderen zal. Men zoekt naar de bronnen van inspiratie, waardoor men erkent, dromen krijgt enz. enz.

Blijf je vooral steeds weer dergelijke vragen stellen en vraag zoiets niet voornamelijk aan de wereld, maar vooral aan jezelf, onderzoek jezelf steeds weer. Dan is het in het begin natuurlijk moeilijk zo te bestaan. Leven is trouwens in het begin van een nieuwe fase nooit erg prettig. U weet, wat een baby doet, wanneer hij op de wereld komt? Schreeuwen tegen het bestaan protesteren en zo de longen vol halen. Maar daardoor komt het kind eerst werkelijk tot leven. De een protesteert al, zodra maar een klein deel in het nieuwe leven treedt, een andere baby heeft eerst een pak slaag nodig, voor hij protesteert. Maar het lot geeft ons allen wel een pak slaag wanneer het nodig is. U zult heus altijd weer ergens tegen het leven moeten protesteren. Niet omdat u dit leven afwijst, maar omdat u steeds weer in het leven de geborgenheden blijkt te moeten ontberen, waaraan u gewend waart en die u begeert. Maar met het protest begint de aanvaarding van het nieuwe.

Vele dingen waarmee je nu nog geen raad weet, zullen juist door je verzet en protest deel uitgaan maken van een nieuw proces in je, het ontstaan van een nieuw besef. Wanneer wij zo beginnen te leven, dan is het opvallend, dat we na een periode van bijna wanhopig protest tegen een wereld met omstandigheden en problemen, waarmee wij geen raad weten, komen tot geheel eigen en grotendeels gevoelsmatige reacties. Vooral wanneer wij geestelijk in een nieuwe omgeving komen, is dit kenbaar. Wij voelen opeens allerhande dingen aan als belangrijk en andere als onbelangrijk, zonder dat hiervoor uiterlijk redenen schijnen te zijn. Wij gaan ons wel degelijk ook een beetje specialiseren, maar gaan daarbij nooit zover dat wij de gehele wereld met rust kunnen laten. Wij gaan in onszelf bepaalde eigenschappen ontdekken en zijn geneigd die te etaleren. Want een mens die in zich een goede eigenschap ontdekt, wil deze nu eenmaal tentoonstellen terwijl hij veronderstelde slechte kwaliteiten probeert te verbergen. Dat is nu eenmaal normaal.

Naarmate je gaven en eigenschappen naar voren schuift en zo leert beseffen dat er andere waarden in je leven zijn, dat er andere vreemde draden als een soort spinnenwebben je beroeren en veranderen, vraag je je innerlijk steeds meer af: Wat kan ik daarmee doen? Wat kan mij dit zeggen? Zo bouw je in jezelf een wereld op, waarin de waarden van de geest, de waarde van kosmische krachten en entiteiten, zo groot, dat je ze niet eens geheel zou kunnen beseffen, wanneer je ze al zou kunnen zien, een rol spelen. Deze dingen krijgen voor het ik vorm en gestalte. Kortom: wij kunnen mogelijk nog niet in de zon kijken, maar wij zien het zonlicht. Daardoor verkrijgen wij ook innerlijk enig licht, enig begrip. Er ontstaat in ons een wereld die voortdurend in gisting, in wording, in verandering is. Caleidoscopisch veranderen onze erkenningen, meningen, inzichten. Maar altijd weer is er in ons een gevoel dat ons uit het geheel doet selecteren met een: Dat is nu voor mij van belang, daar moet ik nu eens op afgaan. Dan zegt het gevoel ons dat hierin iets van vrijheid, van licht, iets van vreugde te vinden is en zo wordt langzaam maar zeker, zelfs in het stoffelijk wezen, een sjablone van het geestelijk ik, of een deel daarvan getekend en een besef van relaties met andere krachten, waardoor mede het lot wordt bepaald. Dat is werkelijk leven.

Op deze wijze versmelten wij materie en geest steeds meer in ons innerlijk. Zo bouwen wij uit het grove materiaal het lood van de stof en het vuur, de kracht en het licht van de geest, iets wat je geestelijk goud zou kunnen noemen. Het is een soort geestelijke alchemie, waardoor je de waarden kunt veranderen. Wij staan er dan niet bij stil: dit is reeds goud. De verandering gaat verder, er zijn nog meer dingen die wij moeten doen. Wij moeten nog meer leren. Wij moeten leren de krachten van 't leven zelf in ons te bevatten. Wij behoeven daartoe heus geen homunculus te maken, maar wij moeten leren begrijpen wat leven eigenlijk betekent, de essentie die leven heeft gegeven aan alle kleine wezens, zo goed als aan onszelf. Deze realisatie wordt ons geestelijk ik tot een gevuld zijn met krachten en een gevuld zijn met beelden, die ook beantwoorden aan een stoffelijke behoefte. Dan eerst leef je volledig. Dan is er geen verveling meer, geen frustratie meer die je terugduwt in een verlatenheid, een mistroostigheid, want er is te veel.

Steeds weer is er een nieuwe gedachte, een nieuwe verandering, een nieuwe mogelijkheid, kracht, impuls. Uit dit alles tezamen bouw je voor jezelf een leven dat kan blijven voortbestaan wanneer het stoffelijke voertuig te ruste is gegaan, bouw je een besef dat de geest toe laat aanvullende ervaringen ook stoffelijk bewust op te doen, terwijl het lichaam rust. Dan ben je niet meer gebonden aan stoffelijke beelden voor een geestelijke wereld, maar bouw je eerder de krachten van een geestelijke wereld in, in al je reacties op de materie. Geloof mij; er zijn heel wat mensen die maar half leven. Toch wordt elke mens altijd weer geconfronteerd met problemen, met innerlijke krachten en uiterlijke werkelijkheden, waaraan hij beseft: hieraan moet ik iets doen. Denkt u a.u.b. niet, dat iemand die zo leeft, wijs is. Er zijn mensen, die denken: wanneer iemand geestelijk bewust is, peutert hij niet meer in zijn neus of zoiets. Een bewuste, zo denkt men, is steeds tire a quatre epingles, smetteloos zonder spatje of stofje. Vergeet dat maar. Een geestelijk proces maakt je anders, maar past je zeker niet aan, aan geldende stoffelijke maatstaven en waarden. Anderen denken: wanneer ik geestelijk maar hoog genoeg sta, kan ik voortaan de materie bevelen geven en zij zal mij gehoorzamen.

Maar men vergeet dat je in dat geval maar al te vaak tot de conclusie zult komen dat een dergelijke inspanning de moeite niet waard is. En wanneer je dit alles al kunt, zijn er toch altijd weer beletselen. Want door je wil te veel in de materie uit te drukken, zou je je werkelijke leven misschien moeten onderbreken. En daar heb je dan gewoonweg geen zin meer in.

Ik ben een geest, ik ben dood en leven is voor mij iets anders dan voor u, dat lijkt mij duidelijk. Maar leven is voor mij het ervaren van de nog onbekende krachten die je mogelijk God noemt, zowel als van de onevenwichtigheden en mogelijkheden in het eigen ik, waardoor je komt tot een voortdurend hergroeperen van alle waarden die er in je zijn, zodat je het gevoel hebt te beantwoorden aan al wat je kent en niet alleen maar aan een paar stukjes van je gehele beseffen.

Wat denkt u er nu van? Leeft u al werkelijk? Nu ja, u kunt het tenminste proberen. Wanneer ik zo het leven op aarde bezie, zonder geestelijke waarden daarbij, is het volgens mij maar erg vervelend. Er zijn zoveel mensen die niet deugen en zelf kun je nog allerhande pijnen hebben ook. Er zijn zeker heel wat dingen in het stoffelijke leven van een mens die erg vervelend zijn. De vraag is alleen maar, of dit nodig en onvermijdelijk is. Ik zeg het maar precies zoals ik het denk. Een groot deel van de stoffelijke kwalen. Maar iemand die in zich bewust leeft en dus steeds bezig is met de krachten in zijn wezen, een wisselwerking kent met de gehele wereld en niet alleen met een heel klein deel daarvan, kan dergelijke zaken gemakkelijk aan. Ik zeg bij wijze van spreken niet, dat u nooit een steenpuist zult krijgen, maar wel dat de kans op furunculose, een algemeen uitbreken van steenpuisten door het gehele lichaam, gering zal zijn. Ik zeg niet, dat u nooit verkouden zult zijn, maar de kans dat u er werkelijk ziek van wordt en voor een week naar bed moet gaan, is zeker veel kleiner. M.a.w.: het lichaam heeft meer levensenergie door dit proces van uitwisseling tussen stof en geest. En dan is het leven op aarde mogelijk nog niet erg leuk, maar het wordt dus prettiger.

Op dezelfde wijze kom je ertoe door vele dingen heen te zien. Want wanneer de geestelijke waarden van het ik een rol kunnen spelen, ook in het stoffelijke bewustzijn, wanneer het vele vragen naar een waarom uiteindelijk heeft gevoerd tot een samensmelting van een deel van je geestelijke en een deel van je stoffelijke mogelijkheden, dan heb je mogelijkheid de dingen te doorzien. Wanneer je dan met iets belangrijks geconfronteerd wordt, of dit nu een toestand, een mens of een ding is, voel je dan de werkelijke waarde betekenis en mogelijkheid daarvan aan. Zo drukt men het tenminste uit, want in wezen lees je dit op een meer geestelijk niveau af. Als mensen naar je toe komen, luister je niet alleen meer naar hun woorden, bezie je hen niet alleen meer, maar neem je ook een deel van hun uitstralingen op en besef je veel beter wat zij zijn, willen en voor jou betekenen, dan je op een andere wijze ooit zou kunnen beseffen. Ik zeg niet, dat het leven in de stof dan erg prettig zal worden, maar het zal zeker dragelijker en vooral ook veel beheersbaarder worden.

Werkelijk leven betekent niet alleen maar een innerlijk verder stijgen, het betekent ook een grotere beheersing krijgen over je wereld, je eigen wezen ook. Het betekent dat je beschikken kunt over de krachten die je nodig hebt. Een mens die werkelijk leeft, heeft b.v. altijd een heel sterk zenuwstelsel, zowel vegetatief als beheerst. Waarmee ik u enkele punten heb gegeven, waarover u eens na kunt denken.

Hebt u nogal last van malaises? Vraag u dan eens af of u in de tijd daarvoor u eigenlijk meer hebt laten leven dan dat u werkelijk zelf geleefd hebt. Heel vaak zult u tot de conclusie komen, dat malaises overspanningen, zenuwkwalen, zowel als andere lichamelijke kwalen, waarschijnlijk mede veroorzaakt worden door het feit dat u zich hebt laten domineren door de beelden van anderen, zonder u af te vragen: Wat ben ik, hoe voel ik dit, hoe wil ik dit? Er zijn zelfs dingen die voor de mens in de stof erg begeerlijk lijken - zonder dat zij het daarom altijd ook werkelijk zijn. Wanneer u geleerd hebt in uzelf na te gaan wat voor u belangrijk is, wat u wilt, wat u uit wilt stralen en een stoffelijk beeld vindt dat daarmee correspondeert, maakt u dit ook waar. Dus niet "had ik de 100.000 maar." Stel echter: ik heb middelen en mogelijkheden nodig, want op die wijze maak ik mijzelf waar en u zult die middelen krijgen.

Maar denk niet dat dit dan de 100.000 betekent. Want wanneer u het met f 10.- ook afkunt, krijgt u maar een tientje. Maar wat u nodig hebt krijgt u. Indien u beseft: voor de harmonie rond mij is het beter dat het regent en u kunt de krachten in u uitzenden, dan regent het ook. Maar ja, om dergelijke mogelijkheden te kennen, moet je ook werkelijk geleerd hebben te leven. De meeste mensen op aarde komen zover niet. De meeste mensen op aarde komen nooit door die eierschaal van gewoonten, van zo hoort het, zo moet het en dat mag niet, heen. Voor mij, vanuit de geest ziende, zijn dergelijke uitroeppen overigens onaangename dingen. Zo moet het, zo hoort het... Waarom eigenlijk? Is er een andere mogelijkheid, een andere weg die ook niemand schaadt? Waarom mag ik dan die andere weg niet gaan? Mag ik een eigen procedure vinden, waardoor ik mijn wezen en mijn krachten op de meest juiste wijze activeer of niet? Dat mag niet, dat hoort niet? Welke redenen zijn er voor mij om aan een dergelijke regel te gehoorzamen? Voel ik dit innerlijk aan, is dit voor mij innerlijk en geheel aanvaardbaar? Zo niet, dan moet ik mijn eigen weg gaan. Met: hoe het hoort, heb ik niets te maken. Wanneer eenieder zou weten en doen wat in het leven werkelijk hoort, zou de wereld er heus wel anders uitzien.

Wat dat betreft kan ik u wel enige tips geven: Een goed politicus die vooruitkomt, is iemand die alles doet wat God en de wet aan de gewone burgers verbieden. En iemand die van arm rijk en gerespecteerd is geworden, heeft moeten stelen zonder betrapt te worden - op welke manier dan ook. Zo hoort het? Of hoort het zo niet, maar kan het in uw maatschappij niet anders meer? Denk even na. Waarom zou je je aan dergelijke regels nog vastklampen? En wat die enige waarheid betreft die men u verkondigt: Je mag dit aanvaarden, het kan juist zijn. Maar dan heb je toch ook wel het recht te vragen, waarom dit nu de enige waarheid is? Wat die waarheid betekent voor je, wat je ervan terugvindt in de wereld? Je mag die waarheid die men u verkondigt, toch wel onderzoeken? Waarom zou men dit verbieden, wanneer het werkelijk de waarheid is, zo kan deze door een onderzoek alleen maar beter en levendiger op de voorgrond komen. En als het de waarheid niet is, wie heeft dan het recht om mij aan een stuk bedrog te binden?

Maar de meeste mensen geloven wat hen geleerd wordt en doen alles precies zoals men hen zegt dat dit behoort. Kijk maar eens rond u. Omdat het zo behoort, wordt er zelfs geprotesteerd. En ik geef toe wat er bv. in Chili is gebeurd, is niet bepaald fraai. Ik vraag mij alleen af waarom dezelfde mensen niet protesteren wanneer iets dergelijks in een ander deel van de wereld gebeurt, waar men uitgaat van een ander systeem. Maar ja, daarvoor heeft men zelfs op uw wereld wel oog en zo heeft men er een juiste term voor bedacht: de selectieve protestactie - die niet protesteert tegen het gebeuren zelf, maar tegen het feit dat anderen dan eigen vrienden de moed hebben ook iets dergelijks te doen. Ik begrijp niet waarom iemand zich wel inspant tegen outspan en toch niets tegen wodka heeft. Het kan natuurlijk een kwestie van smaak zijn. Maar wanneer het gaat tegen onrecht, aangedaan aan medemensen, onvrijheid e.d., zou je eigenlijk beiden evenzeer moeten boycotten. Heb je dit door, kijkende naar de wereld, dan besef je ook dat het niet van belang is de dingen te doen waarvan anderen beweren dat zij zo belangrijk zijn, maar dat het voor alles belangrijk is jezelf af te vragen wat volgens je eigen erkennen van belang is.

Vraag je wat kan ik, zoals ik leef en ik ben, doen van mijzelf uit om de wereld beter te maken? Wanneer je zo tot een persoonlijke conclusie bent gekomen, kun je altijd nog je tijdelijk aansluiten bij anderen die een gelijk doel schijnen na te streven. Maar mogelijk is het menselijke gevoel voor orde hiertegen. Men meent in de pas te moeten lopen tot aan de dood, van de wieg tot het graf geborgen in de massa, maar wel zonder enige kans om tot een werkelijk eigen leven te ontwaken, want je krijgt de kans eenvoudig niet een eigen weg te kiezen. Zou het niet verstandiger zijn alleen met een groep mee te gaan, zover je het eens bent met hetgeen zij willen bereiken - ongeacht de stellingen - en na enige tijd, wanneer er divergentie van inzichten optreedt, je voor een tijd weer bij een andere groep aan te sluiten, of desnoods je eigen weg voorlopig alleen te gaan? Waarom zou een ander voor u moeten beslissen, wat het doel van uw leven dient te zijn? Waarom zou een ander uit moeten maken wat voor u belangrijk is? Kunt u dat dan zelf niet? Ik meen dat het ik geen behoefte heeft aan een soort sergeant die je in de pas doet lopen en voortdurend weer van je eist, dat je looppas maakt ook nog: productie, productie, tempo, tempo...

Dit terwijl zij zelf op de fiets zitten, of desnoods in een wagen met eigen chauffeur en u steeds weer toeroepen door te werken, omdat er anders niets bereikt wordt. U mag toch wel zelf nadenken, zelf iets bereiken wat voor u belangrijk is? Doe dingen die voor u belangrijk zijn. Bepaal eerst eens wat u eigenlijk verlangt van het leven, wat voor u belangrijk is. Zoek geluk, harmonie. Maar weet wel dat deze laatste zaken alleen bereikbaar worden wanneer je ook rekening houdt met je innerlijke waarden.

Och, ik weet wel dat de meesten van u in de pas lopen. Anders kun je niet eens leven vaak. Maar u behoeft toch niet altijd in de pas te lopen? U hebt steeds weer de mogelijkheid tot zelf denken, zelf overzien, desnoods even een andere weg te kiezen, zodat u niet alleen maar naar de sombere grauwheid van de alledaagse werkelijkheid behoeft te zien, maar ruimte gewint voor nieuwe ervaringen en belevingen, nieuwe indrukken. Dan kunt u in zich een zelfstandig denken kennen, een eigen beeld van leven en wereld bouwen, waaruit u de kracht kunt putten om te doen wat voor u noodzakelijk is, wat voor u in uw besef een taak is. Dan leeft u.

Wanneer ik in uw tijd een mens zou zijn en deze dingen zou beseffen, zou ik eens ernstig rond mij zien en mij afvragen: leven wij wel? Leven wij of vegeteren wij verder, omgeven door de zekerheden van de maatschappij, de bioscoop en de wedstrijd Ajax-Feyenoord? Ben ik wel werkelijk iets dichter bij God gekomen, nu ik al eelt op mijn knieën heb van het knielen? Ik zou mij afvragen: heb ik iets in mijzelf gevonden, dat de moeite waard is? En daarom stelde ik vandaag deze vraag. Mogelijk hebt u kritiek, commentaar? Ga uw gang.

> Vraag: Ik heb wel eens gelezen dat het leven verbondenheid is. Ik dacht dat u dit aspect niet in de eerste plaats belichtte.

Antwoord: Neen. Daarvoor heb ik een goede reden. Wanneer de mensen vooral op het verbonden zijn afgaan, zien zij dit gemeenlijk niet als het zoeken naar een verbondenheid op grond van hetgeen je werkelijk bent, maar eerder als een plicht je wezen te beknotten, opdat je met anderen in een bepaald verband kunt samenwerken. Ik meen dat daarin een grote fout schuilt. Daarom heb ik de nadruk gelegd op eenheid met eigen innerlijk, met de eigen geest en aangeduid, dat je heus wel een deel van de weg met anderen samen kunt gaan, zonder daaruit te concluderen dat een eenmaal bestaande binding onbeperkt dient te worden aanvaard en voortgezet.

Verbondenheid moet bepaald worden door onze harmonie, door het maximum dat wij in onszelf krijgen. Ik vind iemand een idioot, wanneer hij op school de kans heeft om twee klassen over te slaan en dan besluit te blijven zitten in de oude klas, omdat daar de anderen ook moesten blijven. Een dergelijke houding is erg solidair en zou door menigeen mogelijk als zodanig bejubeld worden. Maar dan vergeet men wel een ding: Wanneer je twee klassen overslaat, kun je eerder voor meer mensen iets betekenen dan nu voor de kleine groep die ten hoogste de voldoening heeft dat een knappere toch met hen samenblijft.

Dit lijkt mij het grote dilemma van uw maatschappij. Men spreekt te veel over solidariteit en beseft niet dat men daarmee gelijktijdig spreekt over nivellering, het gelijk maken van alles. En aangezien je de laagsten niet kun verhogen, moet je de hoogsten dan gelijk gaan maken met de laagsten, waardoor veel positiefs verloren gaat. Dit geldt voor vastberadenheid, initiatief, ja, alles. Ik meen dat een dergelijke nivellering die op aarde maar al te vaak als logische consequentie van verbondenheid wordt beschouwd.

Daarom heb ik het begrip van verbonden zijn niet willen hanteren, daar volgens mij te veel mensen daarvan een voorstelling propageren die alleen maar een lachspiegelbeeld is van de goddelijke verbondenheid, die in elke mens bestaat, wanneer hij door het mentale heen tot een contact met de geest komt en vanuit die geest en de waarden van die geest een verbondenheid vindt met al en wereld, waar dezen werkelijk belangrijk en noodzakelijk zullen zijn en wel voor de tijd, dat daarin een activiteit mede of in mogelijk is.

> Vraag: Wat bedoelt u met het mentale doorbreken?

Antwoord: Het mentale gebied van de mens is de basis van zijn bedeneringen, waarbij het redeneringsvermogen vaak wordt beperkt of aangevuld door rationaliseringen van gevoelens die men voor zich wenst te ontkennen. M.a.w.: velen redeneren op grond van stellingen die niet wezenlijk zijn, maar eerder hun emoties en angsten uitbeelden, die zij voor zich niet wensen te erkennen.

Als mens besta je normalerwijze op een mentaal niveau, waarin dergelijke dingen een rol spelen. Wanneer je door dit mentale beeld heen breekt, kom je terecht bij het innerlijke, bij de geest. Deze geest is echter door haar besef van zichzelf gemotiveerd bij haar inkeren in de materie. Zij heeft de vorm, waarin u nu leeft niet zomaar gekozen. De geest heeft de tijd, het volk waarin u leeft de mogelijkheden die stoffelijk voor u bestaan, zowel als de mogelijkheden die u niet hebt gekozen. Zij heeft haar eigen harmonische waarden gebruikt om zo goed mogelijk tot een wijze van leven in de stof te komen die haar past. Zij kan zich vergist hebben, of gelijk hebben gehad. Daarom gaat het niet. De geest omvat dus motieven, krachten, maar ook een weten dat zij deels aan de stof kan overdragen. Dit geschiedt vaak intuïtief, middels een aanvoelen dat je als mens dan wel in denken en actie om kunt zetten. Er ontstaat dan een harmonie tussen stof en geest, er is sprake van een overdracht van krachten tussen stof en geest en zelfs van bewustzijn. Daarin wordt steeds meer mogelijk.

Op de duur zal men als mens dan ook steeds meer kunnen beantwoorden aan de werkelijke noodzaken die niet alleen in de stof, maar ook in de geest t.a.v. dit leven bestaan. Het leven is dan niet alleen meer een existeren, gedreven door een drang tot zelfbehoud, maar eerder een streven datgene wat voor het ik werkelijk leven betekent te behouden, zelfs wanneer dit laatste een stoffelijke dood zou impliceren. Dat aanvaard je, wanneer je daardoor trouw kunt blijven aan een innerlijke werkelijkheid die de drang tot behouden van vorm of bezit vervangt.

> Vraag: U denkt dus dat geheelonthouder of vegetariër zijn geen invloed heeft op de mens?

Dat heb ik niet gesteld. Ik stelde dat een vegetariër die liever doodhongert dan een saucijsje te eten, een dwaas is. Degene die geheelonthouding aanbeveelt, omdat er een gevaar is dat een ander door te veel drank in de ellende komt, maakt ook een fout door eenzijdig al het goede dat ook in alcohol kan schuilen, te ontkennen. Wanneer u geen drank nodig hebt, drinkt u niet. Maar indien u de stimulans daarvan nodig hebt, mag u niet stellen: dat kan niet, want ik ben geheelonthouder, dus drink ik niet. Je mag dus niet tegen anderen zeggen, dat drinken onder alle omstandigheden slecht is, dat men geen vlees moet eten enz.

Stel: Ik leef zoals dit voor mij volgens mij het beste is, maar probeer niet deze leefwijze aan anderen op te dringen als zijnde de enig juiste. Ik geef u overigens graag toe dat iemand die bepaalde geestelijke kwaliteiten begeert en verwerft, zich zeker bij het eten van vlees zal gaan beperken en niet te veel sterke drank zal drinken. Ik maak verschil tussen het erkennen van de mogelijkheid, dat alcohol en vlees onder omstandigheden goed of zelfs nodig kunnen zijn dan een algehele verwerping. Ik maak verschil tussen degenen die zelf geen behoefte hebben aan vlees en drank en dus voor zich deze zaken niet gebruiken, en degenen die anderen trachten te brengen tot een leefwijze die mogelijk voor deze anderen verkeerd is. Overigens was mijn argument niet tegen vegetariërs, geheelonthouders, naturisten, gericht, maar ik gebruikte hen als voorbeeld voor de eenzijdigheid, waarmee mensen hun wijze van leven en denken vaak als enig juist voorstellen en doof blijven voor alle gegevens die met hun inzichten in strijd zouden kunnen zijn.

> Vraag: Komt hierbij onthechting niet om de hoek?

Bij eenieder die geestelijk streeft, komt dit beeld wel eens om de hoek kijken. Sommige mensen zijn zelfs zo gehecht aan 't beeld van onthechting, dat zij daardoor nooit tot een werkelijke onthechting komen. Onthechting is echter geen kwestie van ontzegging. Zij betekent een vanuit jezelf bereiken van een zekere onverschilligheid, waardoor je niet meer van uiterlijkheden afhankelijk bent. Het is het bereiken van een onafhankelijkheid die niet wordt bereikt door te stellen dat de dingen niets waard zijn, maar door te beseffen dat zij voor het ik in wezen niet zo

erg belangrijk zijn. Dan krijgen wij te maken met een onthechting, die in wezen vrijheid betekent en door deze vrijheid ook een vergroting betekent van alle mogelijkheden tot geestelijke zelfuitdrukking en daarnaast bij een komen in geestelijke sferen een gemakkelijker evolueren naar hogere sferen en een waarlijk geestelijk bestaan inhoudt.

En daarmee is mijn aandeel in deze avond bijna ten einde. Ik heb u een retorische vraag gesteld en gehamerd op een aambeeld. Ik geef dit toe. Maar hoe krijg je iemand er anders toe een boodschap te absorberen? Mogelijk sla ik u te veel aan volgens de normen van mijn vroeger bestaan. In dat geval mijn verontschuldiging. Maar toch vraag ik u nogmaals: leven wij wel? Is men gekomen tot het begrip, dat leven nog meer is dan een existeren sec. Dit wilde ik u duidelijk maken en nogmaals duidelijk onderstrepen:

Leven is het vinden van een zo groot mogelijke eenheid in jezelf en een zojuist mogelijk reageren op de werkelijkheid die je beleeft. Het betekent niet door stellingen of denkbeelden gekneveld worden, maar door dezen heen een werkelijkheid ontwaren, waaruit je ervaringen opdoet en waarin je reageert, niet alleen aan de hand van de rede, maar ook aan de hand van de totale persoonlijkheid, die je bent. Dit is mogelijk, ook al lijkt dit voor velen niet haalbaar.

U zult in de komende periode met vele emoties overspoeld worden en vele mensen zullen u vragen met hen in de pas te lopen. Ik hoop dat u op dergelijke ogenblikken u zult herinneren, wat ik hier gezegd heb en uzelf eerst af zult vragen: Wat voel ik, wat denk ik, wat is voor mij belangrijk? Hoe kan ik mijn persoonlijk bestaan in de wereld tot uitdrukking brengen? En wanneer dit niet strookt met de marcherende massa, zo hoop ik, dat u hen zult zeggen: Veel geluk op je weg, maar ik kies een zijpad.

Goedenavond.

AFORISMEN

Goedenavond, vrienden, U hebt het gehad over het leven enzovoorts. Ik voor mij zou in dit tweede gedeelte liever wat aforismen spuien.

Leven is niet het bestaan zelf, maar wat je van dit bestaan weet te maken.

De geest leeft in de stof, maar zij heeft zeer veel moeite om daar aan het woord te komen. Wanneer geest en stof tezamen werken, ontstaat er een mens die werkelijk mens is, ofschoon andere mensen hem waarschijnlijk hem eerder als een eigenaardig wezen zullen beschouwen, omdat hij van hen te veel verschilt.

De kracht die wij levenskracht noemen, is overal en volledig rond ons aanwezig. De meeste mensen zouden haar best kunnen gebruiken, maar denken er niet aan te kunnen komen. Daardoor wijzen zij vaak juist die krachten af die voor hen de meest noodzakelijke zijn.

Geestelijk werken en leven wordt door vele mensen gehuld in een kleed van ritualiteiten en daarmee wordt de natuurlijke werking van geestelijke krachten en gaven eerder belemmerd dan ontwikkeld.

Misschien vindt u het vervelend, wanneer ik het op deze wijze doe? - Nee, nee. - Maar op deze wijze is het tenminste duidelijk, naar ik meen.

Veel mensen zijn bang voor het woord magie. Dat is te begrijpen want zij durven niet te leven. Maar hij die durft te leven, gebruikt zijn levenskracht zowel in de geest en vanuit de geest als in de materie. En dat is magie.

Een mens die wil leven volgens datgene wat anderen goed voor hem vinden, doet mij denken aan een dame in een te nauw korset: de kans op vapeurs is groot.

Een mens die zich de meerdere acht van anderen, lijdt aan een tekort aan zelfkennis en een teveel aan kritiek op anderen. Wanneer een mens zichzelf en zijn gedrag beziet, zal hij over het algemeen anderen geen verwijten meer durven maken. Mogelijk is dit de reden, dat vele mensen zichzelf niet waarlijk willen zien, zij het dan in de spiegel, terwijl zij hun schoonheidsillusies met kunstmiddelen proberen op te voeren.

God is de eeuwige dooddoener die door de mens voornamelijk wordt gebruikt als argument, wanneer hij geen mogelijkheid ziet zijn meningen en wil op een andere wijze kracht bij te zetten. Maar God heeft de schepping gemaakt en al wat zijn schepselen doen, kan daaraan niets veranderen.

De kracht die vanuit de geest naar de materie wordt gezonden, is over het algemeen goed bedoeld. Maar als je kinderen lucifers geeft, kunnen zij wel een brandstichten. Daarom zal de geest haar gaven vaak bewust beperken, of het gebruik van haar krachten sterk beperken, daar zij de gevaren voorziet die de mens daarin nog niet beseft.

Dan heb ik hier voor u nog een aantal uitspraken over de innerlijke weg die naar ik meen ook wel voor u interessant kunnen zijn:

Innerlijke bewustwording betekent niet: de wereld opzijschuiven. Het betekent wel: bewust jezelf zien als deel van de wereld en de hoogste kracht in die wereld in jezelf voortdurend terugvinden.

Inwijding betekent niet: geheimen krijgen, waardoor je meer wordt dan een ander maar wel: meer leren beseffen zodat je grotere verantwoordelijk- heden draagt en kunt dragen dan anderen gemeenlijk bewust doen.

Esoterie is de naam die men geeft aan de verinnerlijking van de mens. Helaas vergeet men daarbij dat je om te kunnen komen tot een verinnerlijking, ook het uiterlijk nodig hebt.

De werkelijkheid van de wereld ligt verborgen achter onze denkbeelden. Indien wij dit beseffen zijn wij wel niet dichter bij de werkelijkheid gekomen, maar zullen wij meer beseffen hoe variabel onze werkelijkheid is.

Alle krachten rond ons werken samen om ons mogelijkheden te verschaffen. Maar als wij die mogelijkheden niet gebruiken, gebeurt er nog niets. Velen zijn teleurgesteld in God en de geest. Laten zij zich eens afvragen, hoe dat mogelijk zou kunnen komen...

Eeuwigheid is iets, waarnaar menige mens verlangt. En toch worden diezelfde mensen al ongeduldig, als zij 5 minuten op de tram moeten wachten....

Gelijktijdigheid van alle dingen is de werkelijkheid die verscholen ligt achter het begrip eeuwig. Daarin is dan ook een zodanige volheid van ervaringen mogelijk, dat men er niet meer toekomt om nog aan tijd te denken. Daardoor bestaat men dan ook zelf geheel tijdloos.

In de bijbel staat, dat de slang het symbool van het kwade is. Maar toen Adam de eerste appel at omwille van Eva's liefde, nam hij kennis tot zich en daalde af in de schepping, bewust van het wezen daarvan, zoekende in de schepping naar zijn eigen wezen. Eens terugkerende zal hij niet slechts met God wandelen, maar ook bewust met God kunnen spreken.

Menige man voelt naar zijn ribben, wanneer er een vrouw in de buurt is. Anderen voelen naar hun portefeuille. Maar de werkelijk bewusten vragen slechts in zich, of hier misschien een

harmonie kenbaar is... Wie dit laatste vergeet, behoeft volgens mij dan ook het verlies van een rib of portefeuille niet bijzonder te betreuren.

De mens beeldt de duivel uit met hoeven en horens. Vermoedelijk omdat hij de natuur duivels acht. Wat enigszins pleit voor zijn zelfkennis….

En de volgende is niet van mij, maar lijkt mij in dit kader wel te passen: Wanneer de duivel horens draagt, vraag je je wel af wie die hem opgezet heeft. Deze uitspraak is van onze vriend Henri, zoals u zich mogelijk realiseert. Maar wij gaan voort:

Wie zoekt naar de bron van het eeuwige leven, vindt dit niet. Maar wie leeft, vindt in het leven de eeuwigheid.

De meeste mensen streven naar innerlijke bewustwording uit angst voor de dood en bereiken daardoor niet de volheid van leven, die na de dood een werkelijke verlichting betekent.

Wanneer u denkt dat u voortdurend tot God kunt bidden en daarmede wezenlijk iets kunt bereiken, dient u zich wel te realiseren dat God slechts degene helpt die eerst zelf een begin maakt.

Een gebed is een reeks van gevoelens en woorden. Dat is dan ook alles, wat je daarop alleen terug kunt verwachten.

Werkelijk bidden is werken met een besef van de totaliteit en het waarmaken van die totaliteit volgens je beste vermogen. Dan krijg je de hulp om meer te bereiken, meer uit te drukken en zelfs meer te zijn dan je waart, toen je met die poging begon.

En daarmee heb ik dan voorlopig wel voldoende spreuken gegeven. Ik kan mogelijk nog een jaartje daarmee doorgaan, maar ik vrees dat het dan van het goede te veel zou worden. Want laten wij één ding onthouden: Wij allen streven naar het goede en wanneer wij daarvan eens werkelijk zoveel krijgen als wij menen nodig te hebben, worden wij er misselijk van. Ik geloof, dat dit geldt voor alle dingen in ons bestaan zowel als in ons geestelijk streven. Wanneer wij van de hemel dromen, moeten wij daarbij wel beseffen dat die wel reuzeleuk is om eens even doorheen te lopen, maar dat het niets is om daar je gehele verdere bestaan in te zitten. Gelukkig is het menselijk beeld van de hemel alleen maar een coulisse waarachter een voortdurend levende en voortdurend veranderende werkelijkheid schuilgaat. Het is die levende en veranderende werkelijkheid, waarin wij gelukkig kunnen zijn. Want het wonderlijke van een mens is nu eenmaal dat hij nooit tevreden kan zijn, met wat hij reeds heeft. Hij wil altijd weer iets anders hebben. Wil een mens iets hebben en heeft hij het werkelijk gekregen, dan vindt hij het al snel minder belangrijk.

Slechts datgene wat wij niet geheel zeker en blijvend menen te bezitten of geheel niet bezitten, is voor ons begeerlijk. Onze werkelijkheid is dan ook, dat wij steeds meer dingen proberen te verwerven en te leren in het leven, met op de achtergrond de hoop dat wij zo ook al, wat wij bezitten, zullen kunnen behouden. Misschien dat dit voor velen wat paradoxaal klinkt. Maar waarom zouden wij aannemen dat iemand die eenmaal een bepaald gerecht gekozen heeft om daarvan te eten, nooit meer van een ander gerecht mag proeven, dat iemand die een boek leest, nooit meer een ander zal mogen lezen? Waarom zouden wij aannemen dat een mens die zijn woord heeft gegeven, dit nimmer meer terug zou mogen nemen en niet meer in enige andere richting zou mogen denken en werken?

Een mens is een veranderlijk wezen en dat is juist de verdienste en de mogelijkheid van het menszijn. Door de voortdurende verandering vind je op den duur een plaats en een kracht, juist met de vele afwisselingen die daaruit voor jou ontstaan in je relatie met de wereld, waardoor je gelukkiger kunt leven en toch innerlijk steeds rijker kunt worden.

Het is gemakkelijk om een wijsgeer te zijn, maar het is moeilijk om wijs te zijn; wanneer je geconfronteerd wordt met je eigen ellende. Ook dit dienen wij goed te begrijpen. Wijsheid voor anderen geven is gemakkelijk, maar inzicht en doorzicht behouden, wanneer wij zelf geconfronteerd worden met grote problemen, blijkt heel erg moeilijk te zijn. Laat ons daarom eerst maar proberen wijs te zijn tegenover onszelf. Dan kunnen wij later die wijsheden zo nodig nog altijd tegen anderen uitkramen. Ik zeg dit nu zo, omdat vele mensen de neiging hebben hun ellende te etaleren. De wereld lijkt mij soms net een dokterswachtkamer, waarin de verschillende patiënten tegen elkaar gezellig zitten te vertellen over hun griezelige kwalen en operaties. Het feit dat zij op eigen benen daarheen zijn gekomen, lijkt dan, gezien hun verhalen, niet veel minder dan een mirakel Gods te zijn.

Wanneer wij van de mensen horen wat er al zo verkeerd is in de wereld, is het trouwens ook 'n wonder dat mensheid en wereld nog bestaan. Ik geloof dat wij daarbij dienen te beseffen dat die wereld ondanks alles en met alle ellende door alle tijden heen toch maar zover is gekomen, als zij nu is. Er zijn mogelijk ingrepen in de vorm van operaties of mogelijk lichtere medicatie nodig. Maar daar zal die wereld ook wel weer overheen komen. Laat de mens zich dus niet voortdurend voorbereiden op het naderende einde van de wereld. Uiteindelijk zullen degenen die dit voorspellen, wel eens gelijk krijgen. Maar zij doen mij denken aan de man die op zijn veertigste jaar stelde: nu ga ik sterven. Met dat sterven is hij daarna voortdurend bezig geweest tot zijn 90e jaar. Ik mag hieraan toevoegen, dat een van zijn naaste vrienden bij zijn graf opmerkte: de man was te pessimistisch. Anders had hij zeker de 100 wel gehaald....

Vraag u zelf dan ook eens af of u ook niet vaak veel te pessimistisch bent. Per slot van rekening: systemen veranderen en de wereld gaat verder. Gewoonten veranderen, de wereld gaat verder. De rokken worden korter, de rokken worden langer, de wereld gaat verder. Godsdiensten komen op en verdwijnen en de wereld gaat verder. Op die wereld leeft de mens en ook hij gaat steeds verder. En de mens zal nog lang verder kunnen gaan, omdat de werkelijke betekenis van de dingen niet in uiterlijkheden is gelegen, maar in het innerlijk wezen van die mens zelf en de werkelijke innerlijke betekenis van de wereld zelf. En die veranderen niet zo snel als de uiterlijkheden. Een mens die optimist is, onderschat vaak de problemen waarmee hij wordt geconfronteerd. Ontmoet hij onoverkomelijke moeilijkheden, dan is hij vaak zozeer in het leven teleurgesteld, dat hij voortaan pessimistischer is dan de meest pessimistische pessimist. Maar iemand die met enig gezond pessimisme misschien, de mogelijkheden in het oog houdt, rekent met moeilijkheden en toch streeft naar het best mogelijke, zal steeds weer constateren dat het in de wereld toch nog best meevalt.

Zo maak je zelf je leven, bepaal je zelf of dit leven goed is of kwaad volgens jou. Stel je verwachtingen te hoog en je bent voortdurend teleurgesteld. Verwacht weinig of niets, en je krijgt altijd meer dan je meende te kunnen verwachten. Ik meen dat daarin het verschil is gelegen tussen ongeluk en geluk. Een waarlijk gelukkig mens is hij die tevreden is met wat hij heeft, streeft niet wat meer, maar voortdurend met wat hij heeft en van wat hij verwacht anderen iets mee te geven. Want daardoor groeit hij zelf en wordt hij steeds rijker in levensvreugde en waarde.

Dat is dan het laatste wat ik u zo geef. Het zijn alles eigenlijk korte strofen die iets van de werkelijkheid zeggen. Vele mensen denken dat zij weinig kracht hebben. Maar als je het goed nagaat, blijken mensen meer kracht te hebben, naarmate zij meer kracht verbruiken of geven aan anderen. Iemand die traint voor een wedloop, zal zich voortdurend vermoeien. Maar dankzij die vermoeidheden zal hij meer kunnen doen voor hij vermoeid raakt tijdens de wedstrijd. Dit is voor eenieder normaal. Ik vraag mij af waarom de mensen in het leven het dan anders bezien. Moeilijkheden zijn eenvoudig zaken die ons kunnen vermoeien en veel van ons kunnen vergen. Maar aan de andere kant leren zij ons juister onze krachten te gebruiken, zodat wij volgende moeilijkheden gemakkelijker zullen kunnen overwinnen. Problemen die wij geestelijk ontmoeten, zijn uiteindelijk hinderpalen die wij moeten overwinnen, omdat wij zo de oefening krijgen die het ons mogelijk maakt steeds verder te gaan, voor wij een hinderpaal op onze weg vinden die ons werkelijk een tijd kan ophouden.

Wij kunnen waarschijnlijk wel doordringen tot het hoogste licht wanneer wij niet voortdurend flauw dreigen te vallen van ellende, wanneer wij op onze weg iets ontmoeten wat ons remt, of een ontwikkeling ontmoeten die wij niet begeren. Waarmee ik wel zo ongeveer het mijne heb gedaan en gezegd. Ik weet niet of u nog commentaar hebt, al lijkt het mij overbodig. Trouwens, wanneer ik al uw mogelijke commentaren met u zou moeten doorwerken, zou u geen nachtrust krijgen en ook dat is vervelend. Laten wij dus overgaan tot de slot-improvisatie:

SLOT-IMPROVISATIE

Het licht van een ster beïnvloedt de nabije toekomst. Daarin zijn uw drie woorden behouden en bovendien is dit een mooie voor astrologen. Voor niet-astrologen kan ik het nog wat anders zeggen: Door de ster van de innerlijke kracht wordt de toekomst licht.

Ster. Laaiende vuurbol in oneindigheid. speldenprik in het zwart gordijn, dat hemel heet. Maar richtsnoer ook, wanneer je niet meer weet, waarheen je gaat: aan de hemel licht een ster en toont je hoe te gaan.

Het is het verstaan van al wat is in wereld en in tijd, het bouwen van een beeld met lichten uit de eeuwigheid, waardoor je weet hoe uit de tijd je naar de toekomst streeft en in verwezenlijking van jezelf tot wezenlijkheden leeft, die nu nog niet geschreven staan in 's mensen besef van tijd.

En bouw je uit het licht in jou een beeld van eeuwigheid dan laat je door de lichte kracht die in je schijnt, je voeren op het pad, dat voert naar morgen. Zo verdwijnt het duister en komt het licht. In de kilte van de nacht is reeds een eerste schicht die zegt: de morgen breekt aan.

Vandaag is het nog kil koud, somber, maar over een enkel uur van 's hemels tijd zal weer de gulden zon lichtend aan de hemel staan en schrijven in een kleurenzee in rood en goud het woord van eeuwigheid.

Een ster die naar de aarde schijnt, een kracht van hogerop, die als een ster soms haast verdwijnt in het licht van menselijk gebeuren, zal des hemels gordijnen scheuren, tot het licht van eeuwigheid omhult het weten van de mens en zo de toekomst, wat nog voor u ligt, maakt tot deel van lichtende en ook verlichting brengende, gezegende en wondere tijd.

Dat is meteen een kleine predictie. En voor degene die zit te puzzelen over die eerste zin: U moet zich maar eens bezighouden met de opposities van o.m. Saturnus en Neptunus met enkele vaste sterren.

U zult dan zien, dat twee sterren, waarvan de een als euvel bekend staat en een andere die eerder als strijdlustig bekend is, inderdaad deze oppositie maken en zo inderdaad een teken zijn van invloeden, die uw aarde wat rumoerig zullen maken. Maar vreest niet: U maakt zelf al zoveel lawaai, dat veel van dat rumoer u ongemerkt voorbij zal gaan.

Goedenavond.

d.d. 14 september 1973